

Bush'sa dilemma

Tað er nógv, sum bendir á, at tað ikki slepst undan einum stóru bardaga á landi um frigerðingina av Kuwait. Hetta er vordíð meira skiligt, nú bæði Bush í USA og Major í Onglandi so gott sum hava vist aftur tí seinasta sovjetiska friðaruppskotinum. Sambært uppskotinum skal Irak alt fyrri eitt taka seg úr Kuwait uttan nakrar treytir, men um somu tíð so skulu russarar tryggja, at Irak verður varðveitt sum tjóð við verandi markum, og at Saddam Hussein verður sitandi sum landsins leiðari. Møguleiki verður heldur ikki at fremja atgerðir ella at døma Saddam Hussein seinni fyrri krigsatgerðir hansara. Harafturat stendur í uppskotinum, at palestina-spurningurin skal takast upp til umrøðu.

Bush segði, tá hann fekk innihaldið í uppskotinum at vita, at hann kann ikki góðaka tað, tí tað er ikki nøktandi. Hann visti á, at fyrireikingarnar til bardagan á landi eru gjørdar og halda fram. Teir sameindu fara ikki at slaka.

Hetta fekk sovjetiska uttanríkisráðharran, Bessmertnykh at úttala, at uppskotið er ikki vent til USA, men til Saddam Hussein. Við hesum vildi hann visa, at tað mest avgerandi er, hvat irakiski leiðari sigur til uppskotið.

Seint í gjár var uttanríkisráðharri hansara, Tareq Aziz, á veg aftur til Moskva við einum svari frá Saddam Hussein. Flestu eygleiðarar rokna

við, at Saddam Hussein fer at ganga við til sovjetiska uppskotið, tí tað loyvir honum jó at taka seg úr Kuwait við øllum sínum herdeildum og hernaðarútgærd. Aziz segði annars á fundi í Teheran týsdagin, at góðir mogleikar eru fyrri, at kríggið fer at enda nú.

Tað fer fram eitt stórt diplomatisk virksemi í løtuni. Ein týðandi stjórnarlimur hjá Saddam Hussein hevur júst vitjað í Kína. Boðini frá kinesiska forsetanum vóru greið: Irak skal taka seg úr Kuwait beinanvegin. Meira er ikki komið alment fram um fundin.

Flestu eygleiðarar geva ikki friðaruppskotinum hjá Gorbátjov stóran kjans, um so er, at innihaldið er tað, sum er líkið út. Hóast tað sum heild gongur ST-samtyktunum á mót og eisini upprunliga krávinum frá USA, nevniliga, at Irak skal taka seg úr Kuwait, uttan nakrar treytir, so er tað vordíð alt meira sjónligt, at eitt nú amerikanarar og helst eisini bretiska stjórnin, eru ikki nøgdir fyrr enn Saddam Hussein hevur mist valdið í Irak.

Amerikanski forsetin sigur, at hann ikki kann góðtaka at Saddam Hussein skal sleppa at taka seg úr Kuwait við einum stórum parti av stríðsmegi síni og at hann framhaldandi skal vera ein hóttan í økinum við 4. størstu hermegi í heiminum.

Eygleiðarar siga, at Bush er komin í eina torføra støðu. Tí amerikanska fólkið fer ikki at

vera nøgt við, at hann nú góðtekur eina vápnahvild, sum ber í sær, at Saddam Hussein varðveitir sín politikk og hernaðarliga vald í økinum. Fólkið fer tá at spyrja, um tað veruliga var tað vert at brúka so nógvan pening og lata so mong mannlív at tvinga Saddam Hussein úr Kuwait, men at lata hann varðveita vald sitt og harvið móguleikan at endurtaka álop á sínar grannar.

Men hetta er so ikki í tráð við bókstavin í ST-samtyktunum og upprunaligu ætlanunum hjá USA. Tí er Bush komin í eitt dilemma, har hann — fyrri m.a. at varðveita popularitet sín í USA — er noyddur at taka stigið fult út og vinna bardagan á landi og harvið taka grundarlagið undan tí so týðningarmiklu hermegini hjá Saddam Hussein. USA visir eisini á, at sambært samtyktunum hjá ST, so skal Saddam Hussein standa til svars fyrri oyðileggjarnar í Kuwait.

Tað eru eisini nógvir aðrir problemstillingar í hesum máli. Ein er støðan millum USA og Sovjet. Gorbátjov er tvingaður at lurta eftir høggravonginum í herinum, sum ynskir at Sovjet varðveitir støðu sína í Miðeystri og heldur fram við samstarvinum við Irak, sum landið hevur gjørt tað í so mong ár. Hesin vongurin krevur eisini av Gorbátjov, at hann ikki letur alla ávirkan í økinum til USA, sum í løtuni hevur halva mill. hermenn beint í nánd av Sovjet.

Um somu tíð sum Gorbátjov er noyddur at lurta eftir herinum, so veit hann eisini, at hann kemur ongan veg við sínum búskaparliga politikki og royndunum at fáa landið á fótur, um hann ikki heldur seg væl við USA og vesturheimin.

Bush hinvegin veit, at hann við at seta hart móti herðum nú móti tí sovjetiska uppskotinum, setir Gorbátjov í eina torføra støðu. Tað fer at geva høggráhyknum meiri vind í seglini, og hetta fer aftur at merkja, at tað góða sambandið millum USA og Sovjet eitt nú við avvápnadaráttalum aftur fer at kólna.

Men Bush veit eisini, at við Saddam Hussein við valdið í Irak og sovjetisku hermegini sum hansara fremsta stuðuli, fer amerikanska ávirkanin at verða nógv skerd í økinum. Tann stabiliteturin,

sum USA hevur sagt seg vilja hava í økinum, fer tá als ikki at vera til, og vandin fer tí alla tíðina at lúra fyrri nýggjum atgerðum frá eitt nú Saddam Hussein.

Eitt annað dilemma, sum Bush fer at koma í, um hann ikki gongur við til at steðga krignum eftir at Saddam Hussein hevur tikið undir við uppskoti Gorbátjovs er, hvat hini londini í samgonguni siga og annars hvat tey mongu londini í trygdarráðnum hjá ST siga, sum hava samtykt at Irak skal taka seg úr Kuwait, men einki hava sagt um, at Saddam Hussein eisini skal missa vald sitt. Her kann Bush vænta móttøðu og endin kann verða, at samgongan fer at rilla. Eygleiðarar eru tí samdir um, at Bush fyrri at forða hesum vil hava kríggið á landi í gongd sum skjótast og vinna á Saddam Hussein, áðrenn split kann koma í.

Samantikið er støðan vordin alt annað enn hugalig fyrri Bush og hansara ráðgevarar. Vilja teir ofra túsundtals amerikansk liv fyrri at gera av við irakisku stríðsmegini ella vil hann spara hesi mannlív og lata Saddam Hussein sleppa at taka seg aftur úr Kuwait og heim til sín sjálvs. Hetta er spurningurin í einum núturhykki.

Óg alt meðan Bush og hansara menn royna at víga allar hesar metingar, streingja herovastarnir í oyðimerkini á at fáa gongd á bardagan á landi, sum teir halda kann vinnast eftir stuttari tíð. Tað eru nevniliga teir, sum halda, at irakisku herdeildirnar nú eru so oyðilagdar og so illa fyrri, at tann stóri aljóða herurin fer at vinna kríggið skjótt og lætt. Men framvegis lúrir tó hóttanin frá teimum kemisku og bakteriológisku vápnunum. Hvát hendur, um irakar fara at brúka tey? Kann Bush veruliga liva við, at Saddam Hussein fer at drepa hundrættúsund ungar amerikanarar.

Nú biðar so allar heimurin eftir svarinum frá Saddam Hussein. Kanska hann hevur sæð, hvussu illa fyrri herur hansara er og longu er farin undir afturtøkuna, uttan mun til hvat USA sigur. Man Bush hava nerver at til-einkisgera ein her, sum tekur seg aftur úr einum hersettu landi — sum »veittrar« við tí hvíta flagginum og harvið gongur aljóða samtyktum á móti!!!

Kaldið friðurin avloysir kalda kríggið

Í skrivandi løtu er óvist, hvørja lagnu sovjetiska friðaruppskotið í Golfkrignum fer at fáa í Bagdad og í Washington.

Men eygleiðarar eru farnir at tosa um, at ein kaldur friður nú hevur tikið seg upp millum tey bæði stórveldini og hevur loyst kalda kríggið av.

Óg tað er fyrst og fremst kríggið í Golfinum, sum er orsøkin, men støðan í teimum baltisku londunum hevur eisini verið medvirkandi til hesa nýggju støðuna millum stórveldini.

Russar halda nú, at tað hevur stóran týðning fyrri uttanríkispolitikk teirra, at teir royna at halda seg væl við bæði arabarar og londini í triðja heiminum. Russiskir eygleiðarar vísa á, at uttan mun til, hvussu kríggið endar, so fara amerikanarar ikki at vra væl lýddir í Miðeystri, og tað hevur tí stóran týðning fyrri russarar at styrkja um støðu sína í økinum. Tað er ein av orsøkunum til at russarar nú móguliga áðrenn kríggið endar, royna at fáa ein dialog í lag við Bagdad — og at vísa á, at bumbingarar í Irak eru ikki í samsvar við ST-samtyktirnar.

Tað sær ikki mætari út enn at henda støðutakan Gorbátjovs kann hava stóran týðning fyrri hann innanhýsis eisini. Ein meira avgjörd støða móti USA kann síssa teir høggravendu í herinum og geva Gorbátjov betri móguleikar at fáa skil uppá í Sovjetsamveldinum.

Fjølmiðlarnir í Sovjetsamveldinum gera alsamt meira burtur úr bumbaálopinum á Irak, sum teir kalla »Oyðimarkar-massakran« og ikki »Oyðimarkar-ódnin«, soleiðis sum amerikanarar kalla kríggið.

Trumfurin hjá sovjetiska diplomatinum í krignum er tann, at landið vil halda ST-

samtyktirnar, sum siga at Irak treytaleyst skal taka seg úr Kuwait.

Eygleiðarar siga, at kaldi friðurin nú hevur avloyst kalda kríggið. Tað er greitt, at stórveldini standa ikki so nær hvarjum øðrum sum tey hava gjørt. Eitt nú hava vit sæð, at ætlaði toppfundurin millum Bush og Gorbátjov varð útsettur helst orsakað av Golfkrignum men eisini av støðuni í Baltisku londunum.

Eitt, sum eisini hevur birt upp undir kalda sambandið millum stórveldini, eru tíðindini um, at russarar undan undirskrivingini av avvápnadaráttaluni herfyri, í loyndum fluttu ein stóran part av síni hermegi eystur um Ural fjøllini.

Amerikanskir politikarar eru eisini farnir at seta eitt spurnartekin við, um hvussu nógv vald Gorbátjov hevur longu og um hann í veruleikanum bert er mario-net hjá reyða herinum og ger eftir hansara boðum.

Nú eru eisini teir politikarar í USA, sum ongantið hava verið nøgdir við avvápnadain, men sum heldur siggja »stjórnuvæðingarsætlanina« framda, farnir at gera vart við seg aftur og vísa á vandarnar í Sovjet.

Fleiri amerikanskir politikarar, serliga høggráhykar, hava vist á, at umleið 400 sovjetiskir flutningsbilar hava flutt hernaðarliga útgerð til Irak frá Iran.

Um somu tíð verður fyrrverandi sovjetisk uttanríkisráðharrin Edward Sjevernadse, skirdur landsavvikjari av høggráhykunum har fyrri at hava gjørt loyniligar avtalur við USA.

Verða tað høggráhykarar í USA og Sovjetsamveldinum, sum koma at stýra gongdini, so er greitt, at heimurin gongur aftur móti myrkari tíðum við stórru spennings og dubbing.

VALUTAKURSIR

		20.2	Ultimo
		573,60	573,50
USA	Dollari ..	1119,80	1124,30
Bretland	Pund ...	384,61	384,95
V-Týskland	Markur ..	103,00	103,13
Svøríki	Króna ..	98,35	98,47
Noreg	Króna ..	113,02	113,40
Frakland	Frankur ..	18,690	18,715
Belgia	Frankur ..	450,10	453,20
Sveits	Frankur ..	341,33	341,52
Holland	Gyllin ...	0,5124	0,5132
Italia	Liri	158,78	159,16
Finnland	Markur ..	10,55	10,55
Island	Króna ..	54,680	54,695
Eysturriki	Skillingur	6,175	6,157
Spania	Pesetas ..	4,3840	4,3610
Portugal	Escudos ..	49700	493,60
Kanada	Dollari ..	4,3685	4,3510
Japan	Yen	1023,75	1025,70
Irland	Pund ...	3,5930	3,6130
Grikkaland	Drakmur		

Kelda: Føroya Sparikassi